

lla època, recordaran la famosa Sala nomenada «dels bressols» de l'Hospital de la Santa Creu, ocupada llavors enterament per malalts reputats incurables: cancerosos, paralítics, gangrenosos, anquilosats i caquètics de totes menes i orígens, als quals s'hauria pogut llegir, en ingressar a l'esmentada sala, el fatídic dístic: «lasciate ogni speranza, oh voi qui entrate» del famós autor de la «Divina Comèdia».

Això constitueix, en l'estat actual de la Medicina, un positiu i veritable progrés, malgrat que hagi d'ésser transitori en la seva història; però no és menys cert que a conseqüència d'aquesta enorme extensió de la Cirurgia, en tots sentits, les estadístiques *globals* de mortalitat operatòria en els serveis de Cirurgia, desconsoladores, amb tot i el nombre relativament escàs d'operats, en el primer període indicat, brillants i admirables els resultats en el segon, fins a desaparèixer quasi per complet tota mortalitat, han hagut d'augmentar enormement en el tercer, per l'invasió de dits Serveis o centres anàlegs, per tota la falanx de malalts de processos greus interns i dels reputats incurables, abans citats. Ja al començament d'aquest tercer període, quasi al final del segon, el mateix Billroth va haver de sofrir que, amb els números a les mans, se li tirés en cara que la xifra global de defuncions en els seus Serveis de Cirurgia anava augmentant en lloc de disminuir. Es clar que li va ésser fàcil al famós cirurgià de Viena donar l'explicació lògica i plausible del fet indiscutible, amb els mateixos arguments amb els quals jo acabo d'explicar-vos la major mortalitat total del que he qualificat de tercer període. Car és indubtable que, si de 100 malalts fatalment destinats a morir en un plaç mes o menys breu, seguint el curs de la seva malaltia, la cirurgia aconseguia salvar-ne 20, el resultat útil des del punt de vista humanitari i social, és enorme; però això no evita que d'aquestes 100 operacions hi hagi hagut d'haver 80 defuncions, que han d'haver donat al cirurgià altres tants mals moments i a certa part del públic un notable desencant. Solament la seguretat absoluta d'haver obrat amb la més excrucupulosa consciència en l'indicació, acceptació i pràctica d'aquestes operacions pot ésser suficient a la tranquil·litat del Cirurgià, però haureu de convenir amb mi que la seva posició, davant de totes aquestes exigències, no és, ni de molt, tant còmoda ni falaguera, com ho fou durant el segon període que hem descrit.

He tractat de fatigar el menys possible la vostra atenció descrivint solament a grans trossos la característica dominant de cada un d'aquests tres períodes.

Ara bè, me permeto preguntar-me: Ens trobem actualment en un quart període afortunat, com podia despendre's de la vigorosa descripció del nostre confrare, o simplement en la continuació del tercer? Un nou factor ha vingut a figurar en la pràctica de l'actual Cirurgia: la intervenció dels sèrums, vacunes i elements proteïnics, com col·laboradors, a voltes amb la pretensió de factors de primera importància en la curació dels processos quirúrgics, tant inflamatoris com neoplàsics i més o menys específics. En aquest terreny, jo crec que ens trobem en un període de transició i d'estudi, que tal volta m'atreviria a qualificar de quel com caòtic. Jo encara no he vist que aquests tractaments hagin influït d'una manera evident, fins ara, en el nombre i qualitat dels èxits obtinguts per la veritable cirurgia intervencionista, i fins la mateixa radioteràpia, tal rodejada de circumstàncies que fan més o volta destinada a fer meravelles, està encara menys aleatoris els seus efectes i es encara objecte de discussions interminables en Revistes i Centres científics.

Sostinc, doncs, aquesta afirmació: l'actual període, continuació i exarcebació evident del tercer, ho és encara d'una notable mortalitat. Posem-nos la mà al pit, tractem d'investigar despassionadament, la veritable mortalitat operatòria de qualsevol centre d'activitat quirúrgica, àdhuc dels que passen per més afortunats: crec fermament que, si poguesseu tenir davant dels ulls, sense correccions ni benevolències enganyadores, els números fatídics de la mortalitat global operatòria a Barcelona (i qui diu Barcelona diu París o qualsevol centre de veritable activitat), l'impressió plàcida i altament falaguera que el recipiendari ens ha deixat amb el seu juvenil optimista entusiasme, sofriria un fort embat i restaria notablement enterbolida.

I no es prengui com a crítica el sentit de les meves observacions, car jo figuro i milito entre els que contribuïxen, a desgrat de la meua millor bona voluntat i dels meus més grans esforços, a aquesta mortalitat global inevitable de l'època. Ja he registrat abans la causa eficient, fonamental i inel·ludible d'aquesta mortalitat; però aviat veurem que existeixen també con-